

REALIZÁCIA ENVIRONMENTÁLNEJ VÝCHOVY FORMOU KOMPLEXNÉHO ODBORNÉHO PROGRAMU pre budúcich študentov ekológie a environmentalistiky

Ivan Baláž, Viera Vanková, Imrich Jakab, Olga Kopcová

Katedra ekológie a environmentalistiky, FPV UKF v Nitre, Tr. A. Hlinku 1, 949 74 Nitra

Komplexný odborný program je interaktívna výchovno-vzdelávacia lekcija, ktorej cieľom je upevnenie, prehĺbenie a rozšírenie učiva všetkých druhov škôl v súlade so školskými vzdelávacími programami. Komplexný odborný program prebieha spravidla mimo budovy školy t.j. v stredisku záujmového vzdelávania, stredisku environmentálnej výchovy, v prírode a pod. (Máchal, 1997).

Cieľom environmentálnych odborných programov je sprostredkovať určitý tematický celok učiva v súvislostiach rešpektujúcich interdisciplinárne vzťahy, so zvláštnym dôrazom na ekologické princípy, na rozvíjanie komunikačných zručností a utváranie postojov potrebných na ochranu a tvorbu životného prostredia. Pre environmentálne odborné programy je príznačné využívanie prvkov, systémového, problémového a projektového vyučovania, etickej, estetickéj, pracovnej i dramatickej výchovy. Dôraz je kladený na odbornú úroveň a aktuálnosť poskytovaných informácií, rozvíjanie tvorivosti, komunikáciu a tímovú prácu, na riešenie problémov konkrétnymi skutkami, na bezprostredný kontakt s prírodninami, prírodnými materiálmi, na aktívny pobyt v teréne a pod. (Jakab, Kopcová, 2004).

Katedra ekológie a environmentalistiky FPV UKF v Nitre organizuje komplexný odborný program formou **5-dňového letného environmentálneho sústreďenia**.

Program letného environmentálneho sústreďenia je rozdelený na päť tematických celkov:

1. Medziľudské vzťahy a ich dôležitosť v otázkach starostlivosti o životné prostredie
2. Príroda a okolité životné prostredie
3. Vzťah človeka k prírode
4. Globálne súvislosti a globálne problémy
5. Sila jednotlivca (človek ako občan, výrobca a spotrebiteľ)

Každý deň predstavuje jeden tematický celok a člení sa na dopoludňajší, popoludňajší a večerný program.

Letné environmentálne sústreďenie sme realizovali v auguste 2003 v **Stredisku environmentálnej výchovy Dropie**. SEV Dropie sa nachádza v areáli **CHA Dropie**, v katastrálnom území obcí Zemianska Olča a Králka (mapa 1). Jedná sa o poľnohospodársky typ krajiny v nižšom stupni na Žitnom ostrove. V septembri 2004 sa environmentálne sústreďenie konalo v obci **Gbelce v Penzióne „Ardea“**. Miesto realizácie sa nachádza v kotlinovom type krajiny (Hronská pahorkatina) v blízkosti **NPR Parižske močiare** (mapa 2).

PROGRAM LETNÉHO ENVIRONMENTÁLNEHO SÚSTREĎENIA

PRVÝ DEŇ

MEDZIĽUDSKÉ VZŤAHY A ICH DÔLEŽITOSŤ V OTÁZKACH STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Úlohou prvého tematického celku bolo vzájomné spoznávanie sa v rámci skupiny, prekonanie počiatočného ostychu, čo by malo vyústiť do príjemnej atmosféry počas celého sústreďenia.

Stvorec (Dropie, august 2003)

Nalejme si (Dropie, august 2003)

Beštár (Dropie, august 2003)

DRUHÝ DEŇ

PRÍRODA A OKOLITÉ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Na druhý deň svoju pozornosť presunieme na blízke okolie a zameriame sa na krásy okolitej prírody. Tento krok od nás a našich záujmov k okolitej prírode je prvým schodíkom navrhnuť postupnosť environmentálneho pôsobenia.

CHA Dropie očami zoológa (Dropie, august 2003)

Najkareďšie zviera (Dropie, august 2003)

Najkareďšie zviera (Dropie, august 2003)

Pavučina vzťahov (Gbelce, september 2004)

TRETÍ DEŇ

VZŤAH ČLOVEKA K PRÍRODE

Na tretí deň sme problematiku prehľadli o porovnanie postavenia človeka v prírode a jeho vzťahu k nej v minulosti a v súčasnosti. Analýzou vzťahu človeka k prostrediu a na základe prognóz do budúcnosti vznikali hypotetické scenáre, ktorými sa môže vývoj sveta budúcnosti uberať.

O ochrane prírody (Dropie, august 2003)

Poznávanie rastlín (Dropie, august 2003)

Poznávanie rastlín (Gbelce, september 2004)

Pavučina Zeme (Dropie, august 2003)

Výprava na letnú lúku (Gbelce, september 2004)

ŠTVRTÝ DEŇ

GLOBALNÉ SÚVISLUSTI A GLOBALNÉ PROBLÉMY

Štvrtým tematickým celkom prekračujeme hranice blízkeho okolia, dokonca i hranice štátu. Našou snahou je priblíženie základných globálnych problémov, príčin ich vzniku a možnosti ich riešenia. Aktivity umožňujú precvičovanie systémového a kritického myslenia.

Na brehoch vód (Gbelce, september 2004)

Človek v krajine (Dropie, august 2003)

Dimenzie problémov (Dropie, august 2003)

Na brehoch vód (Gbelce, september 2004)

Ostrovky (Gbelce, september 2004)

PIATY DEŇ

SILA JEDNOTLIVCA (ČLOVEK AKO OBČAN, VÝROBCA A SPOTREBITEĽ)

Piaty deň sa vraciame z globálnych sfér opäť k sebe samému, k zodpovednému mysleniu a skutkom, ktoré by mali byť vlastné občanovi, spotrebiteľovi a výrobcovi.

Účastníci sústreďenia (Dropie, august 2003)

Záverečné zhodnotenie (Dropie, august 2003)

Účastníci sústreďenia (Gbelce, september 2004)

Každý deň sa končil hodnotením jednotlivých aktivít na základe subjektívnych dojmov v **terci hodnotenia**. Účastníci vybranou značkou (každý svojou) zakresľovali spokojnosť s aktivitami v tematických celkoch. Terč hodnotenia je spätnou väzbou pre zostavovateľov komplexného odborného programu.

